Osio 3 *Teollisuuspolitiikka ja markkinoiden toimivuus*

Miten yritystukijärjestelmää tulisi uudistaa kasvun vauhdittamiseksi?

18.11.2026 TEM / Innovaatiot ja yritysrahoitus –osasto / Kasvupolitiikka -ryhmä

Johtava asiantuntija Anne Rothovius

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hallitusohjelma 2023

” Päätöksenteon pohjaksi luodaan korkeatasoiseen systemaattiseen massadataan pohjaavaa analyysiä yritystukien vaikutuksista. Analyysi mahdollistaa tarpeettomien yritystukien tietopohjaisen karsimisen puuttumatta niihin tukiin, jotka ovat perusteltuja erityisesti vientikilpailukyvyn vuoksi.”

Tukien merkitys vientikilpailukyvylle, yhteensä 2,0 Mrd.€ suorat kansalliset tuet ml RRF tuet

Suora vaikutus vientiin, saajien osuus tuen määrästä	Yli 30 % vienti-yrityksiä	1-29 % vienti-yrityksiä	Ei vienti-yrityksiä	Yht.
% osuus	58	14	28	100

Lähteet:
Vientikilpailukyky: Datahuone-raportti 3/2024. Aineistoa on täydennetty ministeriössä uusien tukiohjelmien osalta perustuen karkeaan arvioon.

TEM strategia 2024 - 2030

”Yritystukijärjestelmän vaikuttavuuden parantaminen
a) Kohdistetaan tukia voimakkaammin uudistumiseen ja kasvuun
b) Kehitetään tukikriteeristöä ja jatketaan arviointeja”

Tukien vaikutukset pitkän aikavälin tuottavuuteen, yhteensä 2,0 Mrd.€ suorat kansalliset tuet ml RRF tuet

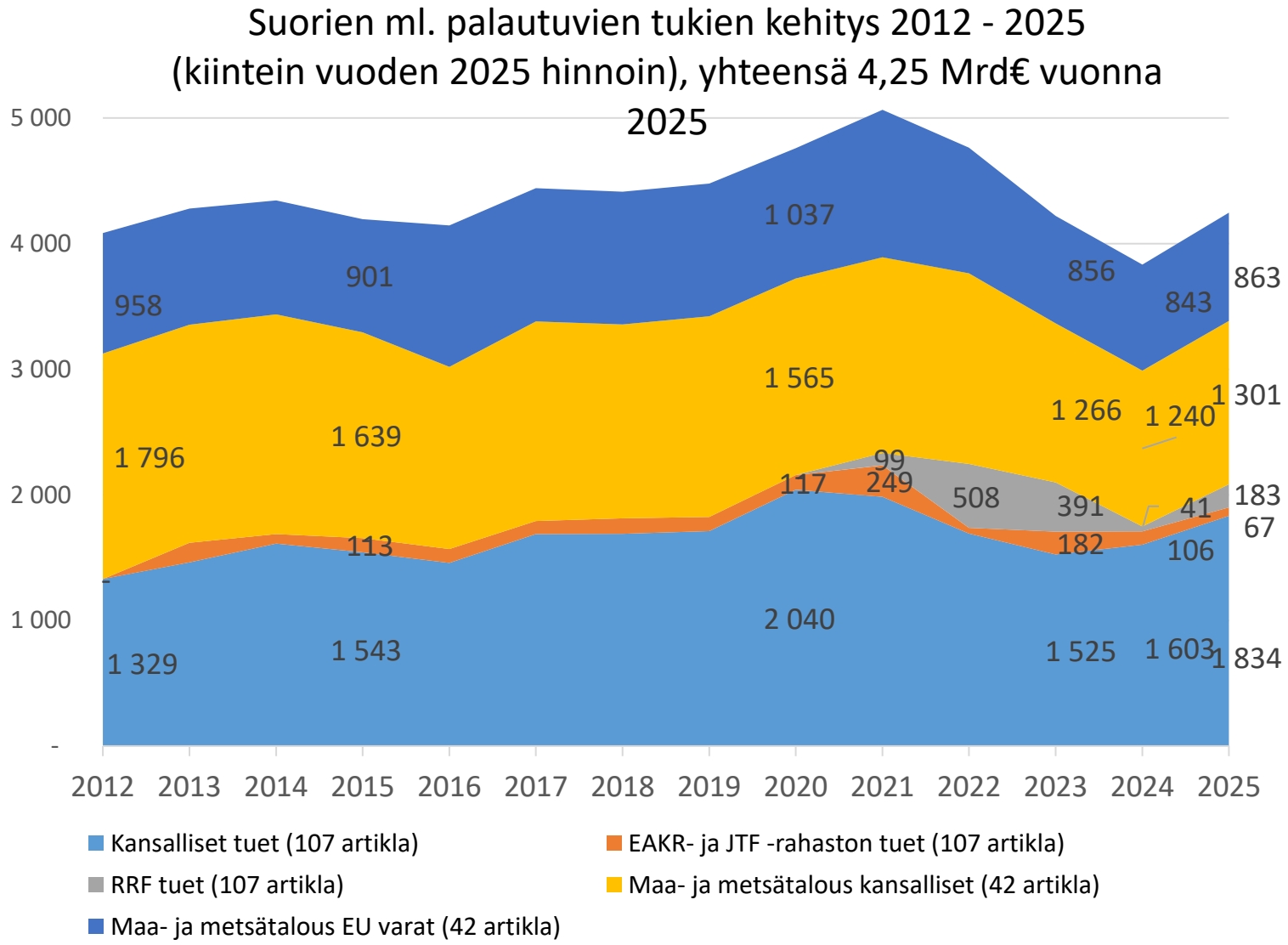
Vaikutus pitkän aikavälin tuottavuuteen eli kasvuun 2025	Vaikuttaa	Vaikuttaa / voi vaikuttaa osin	Ei vaikuta	Yht.
% osuus	28	21	52	100

Verotukia koskeva arviot (mukana laajasti noin 100 kpl verotukia)

- **Ei vaikutusta pitkän aikavälin tuottavuuteen pl. tutkimusyhteistyön määräaikainen verokannustin ja TK-verovähennys.**
- **Verotuet ovat luonteeltaan säilyttäviä tukia.**
- **Verotuet voivat kohdentua kansainväliseen kustannuskilpailukykyyn lyhyen aikavälin vaikutuksena, jos saaja on vientiyritys.**

Lähteet:
Pitkän aikavälin tuottavuus: TEM Julkaisuja 2023:7. Aineistoa on täydennetty ministeriössä uusien tukiohjelmien osalta perustuen karkeaan arvioon.
Vientikilpailukyky: Datahuone-raportti 3/2024. Aineistoa on täydennetty ministeriössä uusien tukiohjelmien osalta perustuen karkeaan arvioon.

TEM strategia 2024 - 2030

	Mrd.€
Kansalliset ml palautuvat	**1,8**
Kansalliset 42 art.	**1,3**
EU varat	**1,1**
Yhteensä	**4,2**

1,48 % BKT:sta 2025

Vuonna 2025 tukien määrä alitti vuoden 2017 tason.

Lähteet:
Yritystukien tietopalvelu. Tietoja on täydennytty yhteistyössä ministeriöiden kanssa.
TEM muistio 1.6.2026
https://tem.fi/-/yritystukien-maara-laski-vuotta-2017-edeltavalle-tasolle

Budjettiriihi ptk-merkintä 2026

- **”Yritystukien vaikuttavuutta parannetaan siten, että tukikriteereissä painotetaan vaikutusten kohdentumista Suomeen, vaikuttavampia hankkeita ja enemmän yksityistä pääomaa sisältäviä hankkeita. Esityksellä tuet valjastetaan tehokkaammaksi osaksi julkista kasvurahoitusta. Yritystukineuvottelukunnan mandaattia vahvistetaan.”**
- ***HE 324/2026, voimaan 1.2.2027 (muutetaan lakia 429/2016)***
  https://www.finlex.fi/fi/hallituksen-esitykset/2026/324

- **Laki taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä (429/2016)**
  https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2016/429
  - Ensisijaisuusjärjestys 1) markkinaehtoinen rahoitus; 2) palautuvat tuet; 3 suorat tuet
  - Taloudellinen tavoite taloudellisten edellytysten luominen, jolloin tuki kohdentuu pitkän aikavälin tuottavuuteen ja pitkän aikavälin kansainväliseen kilpailukykyyn, josta syntyy talouskasvua
  - Yhteiskunnallinen tavoite (tuotantotuet sallittuja)
  - Markkinapuute, kilpailuvaikutukset, tarkoituksenmukainen keino, määräaikaisuus, vaikuttavuuden arviointi on tukiviranomaisen vastuulla, jne.

TEM virkapuheenvuoro xx.11.2026 (luonnos)

- **Geotalouden kehitys haastaa vahvistamaan resilienssiä**
  - Mm. teknologinen suvereniteetti, kriittisten raaka-aineiden tuotanto, energiajärjestelmän kriisinkestävyys
- **Toimivat markkinat ja kilpailu on uudistumisen edellytys**
- **Uudistuminen edellyttää aineettomia investointeja ja innovaatioita**
- **Talouden uudistumista ja tuottavuutta murrosteknologioilla**
- **Nuoret kasvuyritykset ovat uudistumisen moottori**
- **Strategisempaa ja vaikuttavampaa julkista kasvurahoitusta**
- **Globaalit kärkiyritykset nousevat vahvoista ekosysteemeistä (vetovoimaiset keskittymät)**
- **Puhtaan teknologian hyödyntäminen teollisuudessa - Onnistuuko markkinaehtoisesti jos kilpailukykytekijä? Mikä mitään vaikutusta tuottavuuteen?**

Kasvurahoituksen tilannekuvaraportti

- **Suomen kasvurahoitusmarkkina toimii monilta osin hyvin, mutta rahoituksen saatavuudessa on yhä katvealueita. Erityisesti pienet, innovatiiviset kasvuyritykset sekä suuret scaleup- ja investointivaiheen rahoituskierrokset tarvitsevat monipuolisempia rahoitusratkaisuja.**
- **Kasvurahoituksen kehittämisen painopisteenä on yksityisen rahoituspohjan monipuolistaminen, oman pääoman ehtoisen rahoituksen lisääminen sekä riskinottokykyisemmän ja osaavan pääoman vahvistaminen.**
- **Markkinapuute on korkeariskisissä kohteissa.**
- **TEM toimijoiden toimintaa tulee kohdentaa aiempaa koordinoidummin strategisiin kasvuteemoihin.**

TEM julkaisuja 2026:18. Suomen kasvurahoituksen tilannekuva 2026

Yritystukijärjestelmään liittyvä toimintaympäristö

- **Heikko valtiontalouden tilanne**
- **Heikko tuottavuuskehitys**
- **USA:n uusi teollisten investointien tuotantotuki ja tukikilpailun lisääntyminen**
- **EU valtiontukisääntöjen löystyminen heikentää toivottuja kilpailukykyvaikutuksia**
- **EU:n uudet rahoitusvälineet luo mahdollisuuksia**
- **”*Miljoonatukia sisään, osinkoja ulos*” https://www.hs.fi/visio/art-2000012303905.html**

> Siirtyminen kohti markkinaehtoista rahoitusta ja palautuvia tukia siellä missä se on mahdollista. Hyväksyttävyyden parantaminen, koska tuet osin kuitenkin perusteltuja. Kansallisten kriteereiden kehittäminen, jotta nostetaan vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. Säilyttävien verotukien kehittäminen keskiöön.

TEM virkapuheenvuoron alustava yritystukikirjaus

”Valtiontukien vaikuttavuutta vahvistetaan valjastamalla tuet tehokkaammaksi osaksi julkista kasvurahoitusta mm. tukikriteereitä kehittämällä.”

1) Kehitetään tukien yleisiä edellytyksiä vaikutusten vahvistamiseksi Suomessa. Päivitetään taloudelliseen toimintaan myönnettyjen tukien yleisistä edellytyksistä annettua lakia (429/2016) kriteereiden ja lausuntomenettelyn osalta.
2) Priorisoidaan uudistavia tukia ja kansainvälistä kasvukilpailukykyä edistäviä tukia mahdollisessa julkisen talouden sopeutustilanteessa tai hyödynnetään tuki-intensiteetteja.
3) Verotukijärjestelmää kehitetään kasvukilpailukykyä edistävään suuntaan. Mm. toteutetaan selvitys IPR-verokannustimista (innovaatiot ja patenttiboxit) sekä millaisia uudistavia ja kannustavia elementtejä verotuissa voidaan ottaa käyttöön.

*** VM menorakennekartoitus 10/2026: Yritystukimuistion teemoina vaikuttavuuden arvioinnin parantaminen, verotukien vähentäminen ja verotukien kohdentumisen määrittely.**